

แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น
The Development Guidelines for A Good Citizenship Characteristics
for Students of Khon Kaen Technical College

พิชัย คำประเทือง

กฤษณก ดวงชาตม

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Phichai Kumprataeung

Kritkanok Duangchatom

Master of Education (Educational Management) Rajabhat Mahasarakham University

E-mail: directorpong11@gmail.com

วันที่รับบทความ: 22 กันยายน 2566; วันที่แก้ไขบทความ 27 กันยายน 2566; วันที่ตอบรับบทความ: 28 กันยายน 2566

Received: September 22, 2023; Revised: September 27, 2023; Accepted: September 28, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น คุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น และ 2) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะ ความเป็นพลเมืองของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษา สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 285 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบปลายปิด สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เพื่อศึกษาและประเมินแนวทาง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบประเมินแนวทางการพัฒนา

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบันคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วน สภาพที่พึงประสงค์คุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และ เรียงลำดับตามผลตามความต้องการจำเป็น ดังนี้ 1) เคารพสิทธิผู้อื่น 2) คุณธรรมและจริยธรรม 3) เคารพ กฎหมาย กติกาและมีความรับผิดชอบต่อสังคม และ 4) การมีวินัยและรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเอง
2. แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น คือ คู่มือการพัฒนา ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการพัฒนา และ 5) การวัดและ ประเมินผล มีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา; คุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน; วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the current, desirable state and priority need index of a good citizenship characteristics for students of Khon Kaen Technical College 2) study the development guidelines for a good citizenship characteristics for students of Khon Kaen Technical College. The research process was divided to 2 phases: Phase 1 ; to study the current, desirable state and priority need index of a good citizenship characteristics for students. The sample group of 285 people. The research tool was a close ended questionnaire. The statistics used for data analysis were mean and standard deviation. Phase 2; to study the development guidelines for a good citizenship characteristics for students of Khon Kaen Technical College. The target group is 9 experts to study and evaluate the guidelines. The research instrument were structure interview form and assessment form of guidelines

The research results were found that

1. The current state of a good citizenship characteristics for students in overall was high average and the desirable state of a good citizenship characteristics for students in overall was in the highest level. The priority need rank from high to low level was 1) respect the rights of others 2) morality and ethics 3) respect laws and regulations and social responsibility 4) discipline and responsibility.

2. Development guidelines for a good citizenship characteristics for students of Khon Kaen Technical College guidelines are development manuals. Include, 1) principal 2) objectives 3) Content 4) process of development and 5) measurement and evaluation, feasibility and utility was the highest in overall.

Keyword : Development guidelines; A good citizenship characteristics for students;
Khon Kaen Technical College

บทนำ

พลเมือง (Citizenship) ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสังคม เป็นรากฐานของประเทศ หากสังคมใดหรือประเทศใดมีพลเมืองที่ดี พลเมืองที่มีคุณภาพย่อมเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า (ภาสสุตา ภาคาผลและมนังค์ อังควาณิช, 2560) สอดคล้องกับธนศวร์ เจริญเมือง (2551) ที่กล่าวว่า “พลเมืองดี” ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสังคม เพราะพลเมืองเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนา

ความเจริญก้าวหน้าของประเทศ บทบาทของพลเมืองดี คือ การมีแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสม ประพฤติปฏิบัติอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์และขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างและเคารพความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ มีอิสรภาพและสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีส่วนร่วมในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาส่วนรวม แต่การจะสร้างคนให้เป็นพลเมืองดีนั้น ต้องอาศัยการศึกษาเรียนรู้ เข้าใจและถ่ายทอดปลูกฝังจากคนที่มีบทบาทเกี่ยวข้องในทุก ๆ ส่วน และในส่วนของสถาบันพระปกเกล้า (2552) ได้สรุปไว้ว่า พลเมือง คือ ผู้มีศักดิ์ศรี มีความเท่าเทียมกับผู้อื่น ไม่ปรารถนาที่จะไปครอบงำใครและไม่ต้องการให้ใครมาครอบงำ บงการหรืออุปถัมภ์ พลเมืองมิใช่ไพร่หรือราษฎร แต่พลเมืองจะเป็นผู้ที่สนใจการปกครองตนเองหรือมีบทบาทในการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง สนใจต่อส่วนรวม และเข้าใจว่าการเมืองเป็นการสร้างคุณธรรม คุณค่าเพื่อผู้อื่นและเสียสละเพื่อส่วนรวมด้วย และการเป็นพลเมืองดี คือ การปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคม การเป็นพลเมืองดีต้องดีทั้งภายในตนเอง ครอบครัวยุคและสังคม การมีความรับผิดชอบต่อตนเอง การมีความรับผิดชอบต่อสังคมและการไปทำหน้าที่ในการใช้สิทธิเลือกตั้ง ดังที่กล่าวมาข้างต้นจึงกล่าวได้ว่า ความตระหนักในการเป็น "พลเมือง" คือ การมีจิตสำนึกร่วมในความเป็นเจ้าของประเทศ สำนึกในสิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบที่มีต่อตนเอง ครอบครัวยุค สังคมและประเทศชาติ (พริณฎา หลวงเทพ และคณะ, 2556) เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ไม่เพิกเฉยต่อประเด็นสาธารณะ ไม่มีใครเพิกเฉยคิดว่าธุระไม่ใช่ หรือรอแต่จะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลเท่านั้น แต่พร้อมที่จะมีส่วนช่วยเหลือสังคม ปกป้องอนุรักษ์ พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม มีความปรารถนาในการมีส่วนร่วมรับผิดชอบและเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2559)

การสร้างจิตสำนึกแห่งความเป็นพลเมืองที่ถูกต้องให้แก่คนในชาติจึงเป็นเรื่องด่วนสำคัญที่ควรเร่งสร้างให้เกิดขึ้นโดยเร็ว ด้วยความร่วมมือของทุกภาคส่วนทั้งระบบการศึกษา การจัดหลักสูตรการศึกษาที่ว่าด้วยบทบาทหน้าที่ความเป็นพลเมืองไทย สิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบ รวมทั้งสถาบันครอบครัวที่พ่อ แม่ ผู้ปกครองควรปลูกฝังให้ลูกหลานได้เติบโตมาเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ รวมทั้งการผนวกกำลังเครือข่ายเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกันในการสร้างคนไทยรุ่นใหม่ที่จะก้าวไปสู่สาขาอาชีพต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน ให้มีจิตสำนึกแห่งความเป็นพลเมืองแท้ที่จริงเพื่อการขับเคลื่อนประเทศชาติไปข้างหน้าร่วมกัน (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2559) ดังที่ปริญญญา เทวานฤมิตรกุล (2555) ที่ได้กล่าวไว้ว่าสังคมทุกสังคมในปัจจุบันล้วนปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข พัฒนาสังคมให้ก้าวไปอย่างต่อเนื่องและปัจจัยสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้สังคมขับเคลื่อนไปได้อย่างที่คาดหวังก็คือพลเมืองของประเทศ เช่นเดียวกับที่ประเทศไทยที่จะพัฒนาและเจริญก้าวหน้าไปสู่ความเป็นสังคมไทยที่พึงปรารถนา เป็นสังคมที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนได้ก็ด้วยกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไทย คือ พลเมืองไทย อีกทั้งการปรับโครงสร้างทางสังคมสะท้อนให้เห็นบทบาทของการเป็นพลเมืองของประชาชน ในการรู้จักถึงสิทธิและหน้าที่ของความเป็นพลเมืองที่แตกต่างจากการเป็นผู้อยู่ใต้ปกครองเท่านั้น ด้วยการให้ความสำคัญกับการสร้างบรรทัดฐานค่านิยมและแนวคิดอื่น ๆ ต่อประชาชน การสนับสนุนให้ประชาชนมีความเข้าใจ และตระหนักถึงความเป็นพลเมืองจึงไม่ใช่หน้าที่อื่นใด ขององค์การใด

องค์การหนึ่งแต่เป็นรวมพลังของทุกภาคส่วนในสังคมให้เกิดการพัฒนาสู่ความเป็นพลเมือง ดังยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง พ.ศ. 2553-2561 ที่มีเป้าหมายเพื่อทำให้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยประสบความสำเร็จ โดยการสร้างพลเมืองที่มีความสามารถในการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสมาชิกในสังคมที่ใช้สิทธิเสรีภาพโดยมีความรับผิดชอบต่อนตนเองต่อผู้อื่น และต่อสังคม เพื่อให้ประเทศไทยก้าวสู่ความเป็น “สังคมพลเมือง” (civil society) และมีความเป็นพลเมืองเข้มแข็ง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (ณรงค์ แผ้วพลสง, 2563) ได้กำหนดนโยบายการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาเพื่อเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ ภายใต้ยุทธศาสตร์พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต การพัฒนาการเรียนรู้ และการเสริมสร้างให้คนไทยทุกคนมีสุขภาวะที่ดี โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพเพียงพอที่จะเป็นคนไทยที่มีความรู้ ด้านวิชาชีพ มีทักษะและความสามารถสูง มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคม เป็นคนไทยที่รู้เท่าทันดิจิทัล และมีความเป็นสากล พร้อมทั้งส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษามีภูมิด้านทานที่ดี มีความเท่าทันกับสภาพสังคมที่ปรับเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว โดยอาชีวศึกษาคาดหวังว่า ผู้ที่จบการศึกษาจากอาชีวศึกษาต้องมีความพร้อมทุกทักษะ ทั้งด้านวิชาการ ชีวิตและสังคม ทั้งนี้อาชีวศึกษาในช่วงต่อไปต้องได้รับการพัฒนาในเรื่องของค่านิยม และการเป็นคนที่มีศักยภาพตลอดช่วงชีวิต อาชีวศึกษาจะต้องพลิกโฉมให้ผู้เรียนมีความพร้อม มีความสง่างาม เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ และมีความพร้อมเพื่อร่วมขับเคลื่อนประเทศ สู่ความทันสมัยและยั่งยืน เพื่อที่จะก้าวไปสู่การเป็นคนไทยในศตวรรษที่ 21

จากความสำเร็จความเป็นพลเมืองดังกล่าวข้างต้น การให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีคุณภาพและการส่งเสริมให้เยาวชนตระหนักในบทบาทหน้าที่ความเป็นพลเมืองที่ดีจึงเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยพัฒนาประเทศ การกล่อมเกลாத่างสังคมเพื่อพัฒนาให้บุคคลมีคุณธรรมและมีคุณภาพรู้จักหน้าที่ต่อตนเองและหน้าที่ต่อส่วนรวม มีคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงามนั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันทางศาสนา และสถาบันการศึกษาเป็นกระบวนการที่ได้ยอมรับว่าเป็นกระบวนการที่สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะผู้เรียนอาชีวศึกษาเริ่มเข้าสู่วัยหนุ่มสาวสภาพทางจิตใจเริ่มเกิดการเปลี่ยนแปลงและชอบความเป็นอิสระ อยากรู้ อยากลอง ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มที่เสี่ยงอาจกระทำในสิ่งที่ผิดได้ ในขณะที่สังคมไทยมีความต้องการให้คนไทยมีคุณภาพ มีความดี เก่งและมีความสุข (สุนันทา ภักดีไทย, 2561) และเพื่อเป็นไปตามนโยบายการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาด้านการพัฒนาและเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในปัจจุบันนี้ด้วย ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาวิจัย แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น ทั้งนี้เพื่อนำผลการศึกษาวินิจฉัยครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม ผู้วิจัยคาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาทุกแห่ง รวมทั้ง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำแนวทางไปใช้ตามความเหมาะสม อันจะส่งผลดีต่อกระบวนการ พัฒนาเยาวชน นักเรียน และนักศึกษาให้เป็นพลเมืองและพลโลกที่ดี เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น กำหนดแบ่งออกเป็น 2 ระยะ มีรายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัยในแต่ละระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นความเป็นพลเมืองของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร จำนวน 1,083 คน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน และ 2) ข้าราชการครูและบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่สอน จำนวน 230 คน และ 3) นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 – 3 จำนวน 848 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 285 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) และกำหนดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน เลือกจากจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาวิทยาลัยเทคนิคขอนแก่นทั้งหมด 2) ข้าราชการครูและบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่สอน จำนวน 114 คน ในวิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น และ 3) นักเรียนนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1-3 จำนวน 166 คนที่กำลังศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น

เนื้อหาการวิจัย

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีวินัยและรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเอง 2) คุณธรรมและจริยธรรม 3) เคารพกฎหมาย กติกาและมีความรับผิดชอบต่อสังคม และ 4) เคารพสิทธิผู้อื่น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบปลายปิด แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย ตำแหน่ง หน้าที่

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์คุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบบลิเคอร์ท โดยกำหนดการแปลความหมาย ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในสถานศึกษาที่มีกลุ่มตัวอย่างการวิจัยในครั้งนี้
2. นำส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้
3. เก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืน จากนั้นตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามไปจัดกระทำการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์คุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น กำหนดใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน อยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน อยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. วิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นโดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI Modified) (สุวิมล ว่องวานิช (2558) ซึ่งเป็นดัชนีจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่ใช้หลักการประเมินความแตกต่าง และเป็นสูตรที่ได้ปรับสูตรการคำนวณมาจาก PNI โดยการหาค่าผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ (I) กับค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน (D) แล้วหารด้วยค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) เพื่อถ่วงน้ำหนักก่อนที่จะนำมาจัดลำดับ โดยใช้หลักการกำหนดความต้องการจำเป็นจากระดับสภาพปัจจุบัน แล้วจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นตามค่า PNI Modified โดยใช้สูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$PNI_{Modified} = (I - D) / D$$

เมื่อ PNI Modified หมายถึง ดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการ

I = Importance หมายถึง ค่าเฉลี่ย (Mean) ของสภาพที่พึงประสงค์

D = Degree of Success หมายถึง ค่าเฉลี่ย (Mean) ของสภาพปัจจุบัน

ตัวเลขดัชนีความต้องการสูง แสดงว่ามีความจำเป็นในการพัฒนามาก

จากนั้นนำผลการวิเคราะห์มาจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นตามค่า Modified Priority Needs Index (PNI Modified) จากมากไปหาน้อย เพื่อเรียงลำดับความต้องการจำเป็นแล้วนำไปศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น ในการวิจัยระยะต่อไป

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น

กลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น ประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้บริหารการศึกษา จำนวน 3 คน 2) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และ 3) กลุ่มข้าราชการครูและบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่สอน จำนวน 3 คน

เนื้อหาการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น ในการวิจัยระยะที่ 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure interview) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น โดยกำหนดการสัมภาษณ์ที่ครอบคลุมคุณลักษณะ

ความเป็นพลเมืองของนักเรียน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีวินัยและรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเอง 2) คุณธรรมและจริยธรรม 3) เคารพกฎหมาย กติกาและมีความรับผิดชอบต่อสังคม และ 4) เคารพสิทธิผู้อื่น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลการวิจัยโดยการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น

2. นำผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น ในการวิจัยระยะที่ 1 โดยนำข้อที่มีผลความต้องการจำเป็นสูงสุดของแต่ละองค์ประกอบมากำหนดเป็นประเด็นศึกษาแนวทาง จากนั้นสร้างแบบสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบ พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

3. ดำเนินการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน วิทยาลัย เทคนิคขอนแก่น โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

4. สรุปผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น สรุปผลดังนี้
ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น โดยรวมและรายด้าน

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองของ นักเรียน	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
การมีวินัยและรับผิดชอบต่อบทบาท หน้าที่ของตนเอง	4.37	.53	4.58	.50	.05	4
คุณธรรมและจริยธรรม	4.42	.49	4.68	.44	.06	2
เคารพกฎหมาย กติกาและ มีความรับผิดชอบต่อสังคม	4.48	.50	4.70	.46	.05	3
เคารพสิทธิผู้อื่น	4.01	.49	4.73	.48	.18	1
เฉลี่ยรวม	4.32	.50	4.67	.47	.08	-

สภาพปัจจุบันโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดถึงต่ำสุด ดังนี้ ด้าน
เคารพกฎหมาย กติกาและมีความรับผิดชอบต่อสังคม รองลงมาคือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านการมีวินัย
และรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเอง และด้านเคารพสิทธิผู้อื่น ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดถึงต่ำสุด
ดังนี้ ด้านเคารพสิทธิผู้อื่น รองลงมาคือ ด้านเคารพกฎหมาย กติกาและมีความรับผิดชอบต่อสังคม ด้าน
คุณธรรมและจริยธรรม และด้านการมีวินัยและรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเอง ตามลำดับ

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น พบว่า โดยรวมมีค่า $PNI_{Modified} = .08$ ข้อที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น
สูงสุด คือ ด้านเคารพสิทธิผู้อื่น รองลงมาได้แก่ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านเคารพกฎหมาย กติกาและมี
ความรับผิดชอบต่อสังคม และด้านการมีวินัยและรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเอง ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิค ขอนแก่น

ตารางที่ 2 สรุปผลการประเมินแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิค
ขอนแก่น

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. หลักการ						
1.1 สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนา	4.44	.53	มาก	4.67	.50	มากที่สุด
1.2 มีความชัดเจนแสดงถึงจุดเน้นของแนว ทางการพัฒนา	4.33	.50	มาก	4.78	.44	มากที่สุด
1.3 การใช้ภาษาและการเรียงลำดับมีความ ต่อเนื่องเข้าใจง่าย	4.33	.50	มาก	4.67	.50	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.37	.51	มาก	4.71	.48	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์						
2.1 ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ	4.67	.50	มากที่สุด	4.78	.44	มากที่สุด
2.2 สอดคล้องกับหลักการและมีความเป็นไปได้ ในการปฏิบัติจริง	4.89	.33	มากที่สุด	4.89	.33	มากที่สุด
2.3 สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของ ผู้รับการพัฒนา	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.85	.28	มากที่สุด	4.89	.26	มากที่สุด

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3. เนื้อหา						
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เคารพสิทธิผู้อื่น	4.89	.33	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 คุณธรรมและจริยธรรม	4.89	.33	มากที่สุด	4.89	.33	มากที่สุด
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เคารพกฎหมาย กติกา	4.78	.44	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด
และมีความรับผิดชอบต่อสังคม						
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การมีวินัยและ	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด
รับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเอง						
เฉลี่ย	4.89	.28	มากที่สุด	4.97	.08	มากที่สุด
4. กระบวนการพัฒนา						
3.1 กระบวนการพัฒนา	4.78	.44	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด
3.2 กิจกรรมมีความหลากหลาย	4.11	.33	มาก	5.00	.00	มากที่สุด
3.3 ระยะเวลาในการพัฒนา	4.78	.44	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.56	.40	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด
5. การวัดและประเมินผล						
5.1 วิธีการวัดผลครอบคลุมด้านความรู้	4.44	.53	มาก	4.89	.33	มากที่สุด
ทักษะ เจตคติ						
5.2 วิธีการประเมินมีความเหมาะสม	4.44	.53	มาก	4.78	.44	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.44	.53	มาก	4.84	.39	มากที่สุด
เฉลี่ยโดยรวม	4.62	.40	มากที่สุด	4.88	.24	มากที่สุด

ด้านความเหมาะสมโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เนื้อหา รองลงมา ได้แก่ วัดอุปประสงค์ กระบวนการพัฒนา และหลักการ ตามลำดับ

ด้านความเป็นไปได้ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กระบวนการพัฒนา รองลงมา ได้แก่ เนื้อหา วัดอุปประสงค์ การวัดและประเมินผล และหลักการ ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัย แนวทางพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิค ขอนแก่น สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น สรุปผลด้านเคารพสิทธิผู้อื่นมีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด อาจเนื่องมาจากปัจจุบันที่เป็นโลกแห่งความเปลี่ยนแปลง เป็นโลกสมัยใหม่ที่มีการแข่งขันสูงทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง รวมทั้งการศึกษาด้วยเช่นเดียวกัน การเอารัดเอาเปรียบของคน การแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นมิให้เห็นบ่อยครั้ง ส่งผลให้เกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลมากมาย การที่ผู้เกี่ยวข้องมองเห็นและตระหนักถึงการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองผู้เรียนด้านการเคารพสิทธิจึงเป็นประเด็นที่เหมาะสมและสำคัญยิ่ง ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 มาตรา 20 ที่ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิ และเสรีภาพในชีวิต และร่างกาย การจับและการคุมขังบุคคลจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ การค้นตัวบุคคลหรือการกระทำใดอันกระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือเสรีภาพในชีวิต หรือร่างกายจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมจะกระทำมิได้ ซึ่งเป็นไปตามยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง พ.ศ. 2553-2561 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ที่ได้กำหนดคุณสมบัติของความเป็นพลเมืองว่า พลเมืองในระบอบประชาธิปไตยจึงต้องเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น และจะต้องไม่ใช้สิทธิเสรีภาพของตนไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น โดยแนวทางการปฏิบัติตนในการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น การปฏิบัติตนตามสิทธิของตนเองและผู้อื่นในสังคมเป็นสิ่งที่ช่วยจัดระเบียบให้กับสังคมสงบสุข และกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ที่กล่าวถึงคุณลักษณะพลเมืองว่า ไม่ใช้สิทธิเสรีภาพของตนไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น (ทั้งนี้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญมาตรา 28) ไม่ว่าจะเป็นสิทธิเสรีภาพในเคหสถาน สิทธิเสรีภาพในการเดินทางและการติดต่อสื่อสาร สิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนา สิทธิเสรีภาพทางวิชาการ สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมโดยปราศจากอาวุธ เป็นต้น สอดคล้องกับปริญญ์ เทวานฤมิตรกุล (2555) ที่กล่าวว่าในระบอบประชาธิปไตยทุกคนเป็นเจ้าของประเทศ ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพ แต่ถ้าทุกคนใช้สิทธิโดยคำนึงถึงแต่ประโยชน์ของตนเอง หรือเอาแต่ความคิดของตนเองเป็นที่ตั้งโดยไม่คำนึงถึงสิทธิผู้อื่น หรือไม่สนใจว่าจะเกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ใด ย่อมจะทำให้เกิดการใช้สิทธิที่กระทบกระทั่งกันจนไม่อาจจะอยู่ร่วมกันอย่างผาสุกต่อไปได้ และในส่วนของการมีวินัยและรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเองที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำสุดนั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาที่มีการดำเนินการปลูกฝังหรือเสริมสร้างคุณลักษณะด้านนี้มาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนอาชีวศึกษามีวินัยและความรับผิดชอบต่อตนเองที่ดี ซึ่งเป็นไปตามยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง พ.ศ. 2553-2561 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2562) โดยได้กำหนดคุณสมบัติของความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่เกี่ยวกับการมีวินัยและรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเองว่าพึงตนเองและรับผิดชอบต่อตนเองได้ ไม่อยู่ภายใต้การครอบงำของระบบอุปถัมภ์ และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2554) ที่ได้จัดแบ่งระดับของพลเมืองออกเป็น 4 ระดับซึ่งในส่วนของการมีวินัยและรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเองได้ถูกจัดแบ่งเป็นระดับที่ 1 คือ พลเมืองมีความรู้

ความเข้าใจในบทบาทของตนเองต่อผู้อื่นและชุมชน และมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อส่วนรวม

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น สรุปแนวทาง คือ คู่มือการพัฒนา โดยมีรายละเอียดของคู่มือประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการพัฒนา และการวัดและประเมินผล ทั้งนี้เนื่องจากผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า การจัดทำคู่มือจะเป็นแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียนที่เป็นไปอย่างมีรูปแบบ และเป็นเอกสารที่สามารถนำไปใช้ในคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียนในสถานศึกษาอื่นได้ อีกทั้งคู่มือก็ถือเป็นเอกสารที่สำคัญในการจัดอบรมพัฒนา นั้นเพราะคู่มือถือเป็นเอกสาร ตำรา เพื่ออำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการศึกษาหรือการปฏิบัติเรื่องใดเรื่องหนึ่งในการอบรมพัฒนา ดังที่เรื่องชัย จรุงศิริวัฒน์ (2554) ที่ได้ให้ความหมายคู่มือว่าเป็นเอกสารที่ให้ความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง มีการอธิบายขั้นตอนและวิธีการใช้อย่างเป็นระบบ โดยมีรายละเอียดของข้อมูลแบ่งเป็นส่วนๆ เพื่อแนะนำขั้นตอนการปฏิบัติงานให้ผู้ใช้งานสามารถนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพตามที่ผู้จัดทำได้กำหนดไว้

นอกจากนี้จากสรุปผลการวิจัยที่สรุปว่าคู่มือมีรายละเอียดประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการพัฒนา และการวัดและประเมินผลนั้น สอดคล้องกับแนวคิดของปรีชา ช่างขวัญยืน (2554) ที่นำเสนอไว้ว่า คู่มือที่ดีควรระบุให้ชัดเจนว่าคู่มือนั้นเป็นคู่มือสำหรับใคร ใครเป็นผู้ใช้ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีส่วนนำที่ดึงดูดใจผู้ใช่ว่าคู่มือนี้อาจจะช่วยให้ผู้ใช้ได้อย่างไร มีส่วนที่ให้หลักการ หรือความรู้ ที่จำเป็นแก่ผู้ใช้ มีส่วนที่ให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้คู่มือ เป็นต้น และนั่นทมนัส รอดทัศน (2554) ที่กล่าวสรุปว่า องค์ประกอบของคู่มือนั้นจำเป็นต้องมีให้ครบถ้วนและชัดเจนทุกองค์ประกอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้นำไปใช้ ซึ่งได้แบ่งออกเป็นส่วนๆ ดังนี้ 1) ส่วนของคำชี้แจง 2) ส่วนของเนื้อหาสาระ 3) ส่วนของกิจกรรม ขั้นตอนวิธีการ และเวลาดำเนินการ 4) ส่วนของสถานที่วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อต่าง ๆ 5) ส่วนข้อเสนอแนะ และ 6) ส่วนของการวัดผลและประเมินผล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับคู่มือการพัฒนาตนเองผ่านระบบออนไลน์ และการประชุมปฏิบัติการเสริมสร้างสมรรถนะครูผู้ช่วยสู่การเป็นครูมืออาชีพ (สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) ที่มีรายละเอียดหรือองค์ประกอบ ของคู่มือที่สอดคล้องกัน คือ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการพัฒนา 4) เนื้อหา และ 5) การวัดและประเมินผล ดังนั้นแนวทางการพัฒนาโดยการจัดทำเป็นคู่มือการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น จึงถือเป็นแนวทางที่สำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาพลเมืองของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ในส่วนผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น ที่สรุปว่าด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นไปได้ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกันนั้น อาจเนื่องมาจากคู่มือที่สร้างขึ้นนั้น ในเบื้องต้นในส่วนที่เป็นเนื้อหา (หน่วยการเรียนรู้) ได้ผ่านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลด้วยกระบวนการวิจัย และมีผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือ จากนั้นในการสร้างคู่มือ ยังได้

มีการสังเคราะห์กำหนดรายละเอียดของคู่มือจากการศึกษา แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจึงปรากฏผล มีรายละเอียด ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการพัฒนา และ 5) การวัดและประเมินผล ดังนั้นจึงเป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลให้การประเมินแนวทางทั้งความเหมาะสมและความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น ประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้ 1) การมีวินัยและรับผิดชอบต่องานหน้าที่ของตนเอง 2) คุณธรรมและจริยธรรม 3) เคารพกฎหมาย กติกาและมีความรับผิดชอบต่อสังคม และ 4) เคารพสิทธิผู้อื่น ดังนั้นจึงเป็นแนวทางให้หน่วยงานตักต้อน หรือหน่วยงานอื่น และสถานศึกษา สามารถนำแนวทางการพัฒนานี้ไปใช้ให้เกิดคุณภาพและประสิทธิภาพโดยตรงต่อนักเรียนด้านความเป็นพลเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 จากผลการวิจัยที่สรุปว่า การเคารพสิทธิผู้อื่นมีความต้องการจำเป็นการสูงสุด หน่วยงานทางการศึกษา สถานศึกษา หรือผู้บริหารสถานศึกษาควรนำไปกำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาความเป็นพลเมืองของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองของผู้เรียน

2.2 ควรมีการวิจัยการพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียน

2.3 ควรมีการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นพลเมืองของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ.(2551). การจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมือง. สืบค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2566 จาก www.moe.go.th/moe/upload/news20/FileUpload/21432-6446.pdf.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2559). ภาคประชาชนเข้มแข็งเมื่อประชาชนเป็น “พลเมือง”. กรุงเทพฯ: สถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา (IFD).

ณรงค์ แผ้วพลสง. (2563). อาชีวะ ชูกิจกรรมเสริมคุณภาพชีวิตผู้เรียน. สืบค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2566 จาก <https://www.thailandplus.tv/archives/209997>.

ธเนศวร์ เจริญเมือง. (2551). พลเมืองเข้มแข็ง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิภาษา.

- นันทมนัส รอดทัศน. (2554). การจัดทำคู่มือจัดกิจกรรมพัฒนาความมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรีชา ช่างขวัญยืน. (2554). เทคนิคการเขียนและผลิตตำรา. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปริญญญา เทวนฤมิตรกุล. (2555). การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- พิริณญา หลวงเทพ ภัทรา ดำรงไทย และพิทักษ์ ศิริวงศ์. (2556). การให้ความหมาย ที่มาของความหมายและการปฏิบัติตนในการเป็นพลเมืองดีของนักศึกษาคณะวิทยาการการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, 6(3), 718-728.
- ภาสุดา ภาคาผล และมนังค์ อังควาณิช. (2560). การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานโดยใช้กิจกรรมบริการสังคม เพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในวิถีประชาธิปไตย. วารสารสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ, 10(3), 975-990.
- เรืองชัย จรุงศิริวัฒน์. (2554). เทคนิคการเขียนคู่มือการปฏิบัติงาน. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2552). โครงการ “สร้างสำนึกพลเมือง”. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันทา ภักดีไทย. (2561). องค์ประกอบ ตัวชี้วัด และปัจจัยเชิงสาเหตุของความเป็นพลเมืองของนักเรียนอาชีวศึกษา ในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำการจัดการศึกษา. สุราษฎร์ธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2562). รายงานการวิจัยการศึกษาความเป็นพลเมืองของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2554). ยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง พ.ศ. 2553-2561. กรุงเทพฯ: วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.